

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
VIII kadencja
Prezes Rady Ministrów
DSP.WPL.140.145.2018.ML

Warszawa, 4 lipca 2019 r.

Pan
Marek Kuchciński
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku

przekazuję przyjęte przez **Radę Ministrów stanowisko** wobec prezydenckiego projektu ustawy

- o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (druk nr 3040).

Jednocześnie informuję, że Rada Ministrów upoważniła Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej do reprezentowania Rządu w tej sprawie w toku prac parlamentarnych.

Z poważaniem

(-) Mateusz Morawiecki

Stanowisko Rządu
wobec prezydenckiego projektu ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum
usług społecznych (druk nr 3040)

I. Opis projektu

Z uzasadnienia do prezydenckiego projektu ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (druk nr 3040) wynika, że głównym jego celem jest rozwój i integracja systemu usług społecznych na poziomie lokalnym i zapewnienie szerszej dostępności tych usług dla mieszkańców. Zaproponowana w projekcie ustawy nowa jednostka organizacyjna gminy i zarazem nowa instytucja lokalnej polityki społecznej – centrum usług społecznych, zwane dalej „Centrum”, będzie tworzona w celu zaspokajania przez gminę potrzeb wspólnoty samorządowej w zakresie określonych usług społecznych oraz koordynacji tych usług. Decyzja o utworzeniu Centrum pozostaje w wyłącznej kompetencji gminy (zadanie o charakterze fakultatywnym).

Projektowana ustawa określa:

- 1) zasady przyjmowania przez gminę programów usług społecznych i ich realizacji przez Centrum;
- 2) zasady dotyczące działania i tworzenia nowej jednostki.

Stosownie do projektu ustawy, usługi społeczne oznaczają działania z zakresu: polityki prorodzinnej, wspierania rodziny, systemu pieczy zastępczej, pomocy społecznej, promocji i ochrony zdrowia, wspierania osób niepełnosprawnych, edukacji publicznej, przeciwdziałania bezrobociu, kultury, kultury fizycznej i turystyki, pobudzania aktywności obywatelskiej – podejmowane przez gminę w celu zaspokajania potrzeb wspólnoty samorządowej, świadczone w formie niematerialnej bezpośrednio na rzecz osób, rodzin, grup społecznych, grup mieszkańców o określonych potrzebach lub ogółu mieszkańców (wyliczenie ma charakter zamknięty). Przy czym ustawy regulujące przedmiotową materię (działania podejmowane w ramach tych ustaw jako usługi społeczne) zostały wskazane przykładowo – katalog ma więc charakter otwarty.

Usługi społeczne są świadczone przez osoby posiadające odpowiednie kwalifikacje, jeżeli wymogi w tym zakresie wynikają z przepisów odrębnych.

Centrum może realizować usługi społeczne będące zadaniami własnymi lub zadaniami z zakresu administracji rządowej zleconymi gminie lub powiatowi (w przypadku powiatu – wymagane jest odpowiednie porozumienie z gminą tworzącą Centrum).

Rada gminy może przyjąć w drodze uchwały program usług społecznych, określający usługi społeczne wynikające z potrzeb wspólnoty samorządowej (oznacza to de facto, że przyjęcie programu jest możliwe jedynie w przypadku utworzenia Centrum).

Przy opracowywaniu programu usług społecznych gmina bierze pod uwagę diagnozę potrzeb i potencjału wspólnoty samorządowej w zakresie usług społecznych, opracowaną w Centrum (diagnoza opracowywana na okres 5 lat i podlega aktualizacji w przypadku istotnej

zmiany wniosków wynikających z rozeznania). Projekt ustawy wskazuje co powinien w szczególności zawierać program.

Realizatorem programu usług społecznych jest Centrum, a wykonawcą tych usług może być w szczególności:

- 1) urząd gminy lub
- 2) inna jednostka organizacyjna gminy, w tym Centrum, lub
- 3) organizacja pozarządowa lub podmiot, o którym mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688), wyłoniony na podstawie tej ustawy, lub
- 4) podmiot wyłoniony na podstawie ustawy z dnia 29 stycznia 2004 r. – Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1986, z późn. zm.), lub
- 5) podmiot wykonujący działalność leczniczą w rozumieniu ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 2190, z późn. zm.).

Utworzenie Centrum jest fakultatywne i może zostać utworzone dla jednej gminy lub co najmniej dwóch. Projekt ustawy szczegółowo wskazuje zadania Centrum oraz zasady jego organizacji. Statut Centrum nadawany będzie przez radę gminy w drodze uchwały.

W przypadku podjęcia przez gminę decyzji o utworzeniu Centrum jedynie dla swoich potrzeb – dochodzi do obligatoryjnego przekształcenia ośrodka pomocy społecznej, zwanego dalej „ośrodkiem”, w Centrum (obowiązek nie dotyczy gmin liczących powyżej 100 000 mieszkańców – ośrodek i Centrum mogą funkcjonować jednocześnie). W przypadku utworzenia Centrum dla co najmniej dwóch gmin zawierane jest porozumienie między gminami regulujące m.in. kwestie tego, jakie usługi przekazuje się do realizacji Centrum, która gmina tworzy Centrum, jak gminy finansują działanie wspólnego Centrum, itd. Nie są natomiast likwidowane ośrodki w gminach będących stronami porozumienia.

Projekt ustawy przewiduje, że w przypadku przekształcenia funkcjonującego w gminie ośrodka w Centrum, przejmowane są zadania ośrodka, które mogą wykraczać poza zadania ściśle związane z zakresem pomocy społecznej, oraz przekazywane są do realizacji Centrum określone usługi społeczne, z co najmniej dwóch zakresów enumeratywnie wskazanych w projekcie ustawy, które dotychczas nie były realizowane przez ośrodek.

W przypadku utworzenia Centrum na potrzeby kilku gmin – gmina podpisująca porozumienie przekazuje gminie, która ma utworzyć Centrum realizację usług z co najmniej trzech wskazanych w projekcie ustawy zakresów.

Projektodawca określił elementy porozumienia w tym, m.in.: zasady współfinansowania kosztów utworzenia i funkcjonowania Centrum oraz realizacji przez Centrum określonych usług społecznych, okres, na jaki zawarto porozumienie, szczegółowe zasady sporządzania i przekazywania gminie sprawozdania z działalności Centrum za poprzedni rok kalendarzowy.

Centrum działające na mocy porozumienia kilku gmin może realizować usługi społeczne i działania związane z realizacją tych usług oraz działania wspierające (za które uznano samopomocowe i wolontaryjne działania, stanowiące uzupełnienie usług społecznych).

Centrum realizuje usługi społeczne na zasadach i w trybach określonych w przepisach odrębnych (ustawy merytoryczne), a także na zasadach i w trybie określonym w projektowanej ustawie oraz wynikających z programu usług społecznych (który zgodnie z projektem ustawy będą przyjmowały gminy tworzące Centrum).

W ramach struktury organizacyjnej Centrum wyodrębnia się w szczególności: stanowisko dyrektora Centrum, zespół do spraw organizowania usług społecznych, zespół do spraw realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej (w przypadku utworzenia Centrum na potrzeby jednej gminy i przekształcenia ośrodka). Dyrektor Centrum jest powoływany i odwoływany przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) gminy, która utworzyła Centrum. Inne zespoły i stanowiska mogą być wyodrębnione w miarę potrzeb.

Wójt (burmistrz, prezydent miasta) udziela dyrektorowi Centrum upoważnienia do prowadzenia postępowań w indywidualnych sprawach dotyczących usług społecznych określonych w programach usług społecznych, w tym do wydawania decyzji administracyjnych. Dyrektor musi spełniać wymogi, o których mowa w art. 122 ust. 1 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, z późn. zm.), zwanej dalej „ustawą o pomocy społecznej”, w przypadku wydawania decyzji indywidualnych z zakresu świadczeń z pomocy społecznej. W przypadku niespełniania ww. wymogów – upoważnienie wydawane jest organizatorowi pomocy społecznej, (który zgodnie z projektem zawsze będzie musiał spełniać wymogi, o których mowa w art. 122 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej) lub innemu pracownikowi spełniającemu przedmiotowe wymogi.

Osoby, o których mowa powyżej muszą przejść odpowiednio szkolenie z zakresu zarządzania i organizacji usług społecznych, opracowywania i realizacji indywidualnych planów usług społecznych lub organizacji społeczności lokalnej – organizowane przez regionalne ośrodki polityki społecznej. Minimum programowe i wymiar zajęć dydaktycznych realizowanych w ramach powyższych szkoleń oraz wymagania dotyczące kadry dydaktycznej prowadzącej te szkolenia, określi – zgodnie z projektem ustawy – rozporządzenie Rady Ministrów.

Projekt ustawy wskazuje szczegółowo zasady realizowania programów usług społecznych przez Centrum.

Kwalifikowanie oraz ustalanie opłaty za usługi społeczne, jeżeli program przewiduje opłatę za usługi społeczne określone w programie, odbywa się na podstawie oświadczeń (rygor karny, możliwość żądania udokumentowania spełnienia przesłanek – w zależności od treści i wymogów wskazanych w programie) złożonych przez wnioskodawców do Centrum.

Rozpoznanie indywidualnych potrzeb (dokonywane w siedzibie Centrum, choć dopuszczalne są wyjątki) obejmuje rozmowę z wnioskodawcą. Na podstawie ww. rozpoznania może być opracowany indywidualny plan usług społecznych (w przypadku potrzeby koordynacji usług społecznych określonych w programie lub programach usług społecznych, które mają być udzielane osobie zainteresowanej w okresie nie krótszym niż 3 miesiące, a nie dłużej niż rok), wskazujący usługi społeczne odpowiadające na potrzeby osoby zainteresowanej określone w programie lub programach usług społecznych. Wniosek może być również przekazany, jeśli właściwym do rozpatrzenia okaże się zespół lub stanowisko w Centrum lub urząd gminy lub inna jednostka organizacyjna gminy.

Indywidualny plan usług społecznych zawiera m.in. wskazanie usług społecznych, sposób realizacji indywidualnego planu usług społecznych, w szczególności wskazanie

harmonogramu realizacji usług społecznych, podmiotów realizujących te usługi oraz miejsca ich realizacji. Może też wskazywać działania wspierające. Plan może być aktualizowany.

Kwalifikowanie oraz ustalanie opłaty za usługi społeczne, jeżeli program przewiduje opłatę za usługi społeczne określone w programie, odbywa się w oparciu o warunki i w trybie wynikającym z programu usług społecznych i nie wymaga wydania decyzji administracyjnej.

W przypadku, gdy program usług społecznych przewiduje opłatę za usługi społeczne określone w programie, osoby zakwalifikowane wnoszą opłatę na rachunek bankowy Centrum, w wysokości i terminie określonych w programie usług społecznych. W przypadku niewniesienia opłaty w całości albo w części, wydaje się decyzję administracyjną o zwrocie opłaty. Należność z tytułu opłaty podlega ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Rezygnacja z korzystania z usług społecznych określonych w programie wymaga poinformowania dyrektora Centrum. Rezygnacja nie zwalnia z ponoszenia opłaty za usługi społeczne, z których osoba miała prawo korzystać do dnia złożenia rezygnacji (ale dyrektor może w uzasadnionych przypadkach zwolnić osobę z tego obowiązku). Po zakończeniu realizacji indywidualnego planu usług społecznych, koordynator indywidualnych planów usług społecznych przeprowadza z osobą objętą indywidualnym planem usług społecznych rozmowę podsumowującą realizację tego planu (na bieżąco realizacja jest monitorowana przez koordynatora).

Wykonywanie czynności związanych z opracowywaniem, aktualizowaniem, monitorowaniem oraz podsumowaniem realizacji indywidualnego planu usług społecznych jest formą pracy socjalnej. W zakresie nieuregulowanym mają zastosowanie przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

Czynności polegające na: kwalifikowaniu, prowadzeniu rozpoznania indywidualnych potrzeb, opracowywaniu indywidualnych planów usług społecznych – może wykonywać jedynie Centrum i nie mogą one zostać powierzone innemu podmiotowi.

Przepisy przejściowe przewidują okres dostosowawczy dla tworzenia Centrum i kwalifikacji jego kadry (w zakresie szkoleń prowadzonych przez regionalne ośrodki polityki społecznej).

Projekt ustawy zawiera szereg zmian ustaw, tj.:

- 1) ustawy z dnia 17 listopada 1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz. U. z 2018 r. poz. 1360, z późn. zm.);
- 2) ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2018 r. poz. 2137, z późn. zm.);
- 3) ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz. U. z 2018 r. poz. 276, z późn. zm.);
- 4) ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1509, z późn. zm.);
- 5) ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2018 r. poz. 1457, z późn. zm.);
- 6) ustawy z dnia 20 czerwca 1997 r. – Prawo o ruchu drogowym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1990, z późn. zm.);

- 7) ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 511, z późn. zm.);
- 8) ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r. poz. 900, z późn. zm.);
- 9) ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 300, z późn. zm.);
- 10) ustawy z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne (Dz. U. z 2019 r. poz. 499, z późn. zm.);
- 11) ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 217, z późn. zm.);
- 12) ustawy z dnia 27 czerwca 2003 r. o rencie socjalnej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1340, z późn. zm.);
- 13) ustawy z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 220, z późn. zm.);
- 14) ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508, z późn. zm.);
- 15) ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (Dz. U. z 2018 r. poz. 2174, z późn. zm.);
- 16) ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz. U. z 2018 r. poz. 1265, z późn. zm.);
- 17) ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1510, z późn. zm.);
- 18) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2019 r. poz. 852);
- 19) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r. poz. 1390, z późn. zm.);
- 20) ustawy z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2019 r. poz. 670, z późn. zm.);
- 21) ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2018 r. poz. 998, z późn. zm.);
- 22) ustawy z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (Dz. U. z 2017 r. poz. 2092);
- 23) ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (Dz. U. z 2018 r. poz. 2134, z późn. zm.);
- 24) ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2019 r. poz. 473);
- 25) ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 996, z późn. zm.);
- 26) ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2018 r. poz. 1668, z późn. zm.).

Zmiany w poszczególnych ustawach mają na celu dostosowanie ich treści do materii zmienianej w projekcie ustawy.

Zgodnie z projektem ustawy regulacja ma wejść w życie z dniem 1 lipca 2019 r.

II. Stanowisko Rządu

Przedmiotowy projekt ustawy wychodzi naprzeciw postulatom stawianym m.in. przez jednostki samorządu terytorialnego w zakresie możliwości łączenia działalności w zakresie usług świadczonych na podstawie odrębnych ustaw, jednak mających na celu szeroko pojęte wsparcie społeczne.

Aktualnie obowiązujące przepisy tylko w niewielkim zakresie regulują kwestię możliwości łączenia poszczególnych działań z zakresu usług społecznych, głównie przez wskazanie, że decyzje w sprawach indywidualnych mogą być wydawane przez kierownika ośrodka pomocy społecznej (na podstawie odpowiedniego upoważnienia). Nie ma natomiast kompleksowych regulacji umożliwiających wprost łączenie różnych usług o charakterze społecznym dostępnych powszechnie w ramach jednej instytucji. Utworzone przez samorządy gminne, zwłaszcza miejskie (np. w Warszawie, Wrocławiu, Lublinie, Gdyni) lokalne centra usługowe, określane jako centra usług społecznych zajmują się integracją wybranych rodzajów usług, w szczególności zintegrowaniem działań profilowanych na potrzeby określonych grup społecznych, np. seniorów czy osób niepełnosprawnych i chociaż wskazane inicjatywy lokalne wychodzą naprzeciw oczekiwaniom społecznym, to nie ma przepisów, które w sposób kompleksowy wskazywałyby w jaki sposób poszczególne usługi społeczne mogą być łączone w ramach działania jednej instytucji oraz na podstawie spójnej komplementarnej diagnozy sytuacji osobistej osoby, w szczególności, gdy osoba ta nie jest klientem pomocy społecznej.

Podjętą inicjatywę ustawodawczą należy więc ocenić co do kierunku – pozytywnie. W ocenie Rady Ministrów należy uzupełnić katalog, o którym mowa w art. 2 ust. 1 projektu ustawy, o usługi świadczone w zakresie ochrony środowiska, mieszkalnictwa oraz reintegracji zawodowej i społecznej. Realizację działań podejmowanych np. w ramach rządowego programu „Czyste powietrze” lub ogólnie działań mających na celu ochronę środowiska, czy realizację zadań z zakresu mieszkalnictwa będą mogły wtedy realizować Centra.

Jednocześnie należy zauważyć, że katalog usług, o których mowa w art. 2 ust. 1 projektu ustawy, oraz zakres ustaw mających w szczególności wskazywać usługi społeczne nie są tożsame. Wydaje się, że przykładowe wyliczenie powinno w całości mieścić się w zakresie ust. 1, natomiast pomimo wskazania w ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym – w ust. 1 nie znalazł się zakres reintegracji zawodowej i społecznej.

Wątpliwości budzi również zamieszczenie w katalogu usług społecznych, zawartym w art. 2 ust. 1 projektu ustawy, działań z zakresu edukacji publicznej, które na podstawie art. 3 ust. 1 tego projektu będą mogły być realizowane przez Centrum. Zgodnie z art. 2 ust. 2 pkt 10 projektu ustawy, usługami społecznymi są w szczególności działania podejmowane na podstawie ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe. Projekt ustawy nie precyzuje jednak, jakie działania z tego zakresu będą mogły być realizowane przez Centrum. Jedyna zmiana przewidziana w art. 75 projektu ustawy wprowadzająca nowelizację w ustawie z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe ma charakter dostosowujący i przewiduje możliwość upoważnienia przez wójta (burmistrza i prezydenta miasta) także dyrektora Centrum, w przypadku przekształcenia ośrodka pomocy społecznej w Centrum, do prowadzenia spraw związanych z weryfikacją okoliczności wskazanych w oświadczeniach składanych przez kandydatów w związku z rekrutacją do szkół i placówek oświatowych. W związku z tym, że

ustawa z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe oraz ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty szczegółowo regulują sposób realizacji zadań z zakresu edukacji dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych, to w przypadku pozostawienia w katalogu usług społecznych działań z zakresu edukacji należałoby doprecyzować jakie zadania z tego zakresu będą mogły być realizowane przez Centrum.

Ponadto, w katalogu usług społecznych (art. 2 ust. 1 pkt 9 projektu ustawy) zamieszczono działania z zakresu kultury, realizowane na podstawie ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (art. 2 ust. 2 pkt 13 projektu ustawy). Nie kwestionując zasadności uznania działalności kulturalnej za usługę społeczną, należy zwrócić uwagę na ewentualne spory kompetencyjne w zakresie zadań realizowanych przez Centra a zadaniami realizowanymi przez samorządowe instytucje kultury.

W gminach funkcjonują centra kultury, domy i ośrodki kultury, kluby i świetlice oraz biblioteki, które również podejmują działalność animacyjną i integracyjną społeczności lokalnych poprzez realizację różnego rodzaju imprez kulturalnych dla użytkowników.

W związku z tym, wydaje się bardziej właściwe, aby ewentualne Centra prowadziły działalność profesjonalnego wsparcia usługowego o charakterze socjalnym współpracując z obecnymi na rynku podmiotami, a nie realizowały zadania z zakresu działalności kulturalnej. Domy kultury jak i biblioteki (jako samorządowe instytucje kultury) mają możliwość ubiegania się o dofinansowanie w ramach programów realizowanych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Centra jako jednostki budżetowe nie mają takiej możliwości.

Proponuje się również uzupełnienie wykazu aktów prawnych, na podstawie których realizowane będą usługi społeczne, wymienione w art. 2 ust. 1 projektu, o ustawę z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (Dz. U. z 2019 r. poz. 409, z późn. zm.) oraz ustawę z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (Dz. U. z 2017 r. poz. 1832, z późn. zm.). Zasadnym wydaje się również uzupełnienie wykazu aktów prawnych na podstawie, których realizowane będą usługi społeczne wymienione w art. 2 ust. 2 projektu ustawy o ustawę z dnia 23 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz. U. z 2019 r. poz. 688).

Pod rozważenie należy również wziąć uzupełnienie projektu o wprowadzenie możliwości przyjmowania w drodze uchwały programu usług społecznych przygotowanego we współpracy z organizacjami pozarządowymi, doprecyzowanie informacji z realizacji usług społecznych, sporządzanej po zakończeniu realizacji programu usług, o listę podmiotów będących wykonawcami poszczególnych usług, jak również uzupełnienie listy zadań centrum o organizowanie działań sąsiedzkich obok działań samopomocowych i wolontaryjnych. Proponuje się również wyodrębnienie w strukturze Centrum nowego organu w postaci Rady Centrum – w której skład wchodziłoby przedstawiciele organizacji pozarządowych oraz podmiotów określonych w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie. Jej zadaniem byłoby opiniowanie programu usług społecznych, monitorowanie jego realizacji oraz funkcjonowania Centrum.

Należy również rozważyć uelastycznienie wymogów w zakresie kwalifikacji osób ubiegających się o zatrudnienie na stanowisku organizatora usług społecznych, koordynatora indywidualnych planów usług, organizatora społeczności lokalnej jak również wprowadzenie

wymogu określenia działań wspierających osobę zainteresowaną w indywidualnym planie usług społecznych.

Zgodnie z art. 34 projektu ustawy, osoby – członkowie kadry Centrum muszą przejść odpowiednie szkolenia z zakresu zarządzania i organizacji usług społecznych, opracowywania i realizacji indywidualnych planów usług społecznych lub organizacji społeczności lokalnej, organizowane przez regionalne ośrodki polityki społecznej. Biorąc pod uwagę konieczność określenia przez Radę Ministrów, w drodze rozporządzenia, minimum programowego i wymiaru zajęć dydaktycznych realizowanych w ramach szkoleń oraz wymagań dotyczących kadry dydaktycznej prowadzącej te szkolenia – niemożliwym wydaje się dochowanie terminu przewidzianego na wejście w życie projektowanej ustawy, tj. 1 lipca 2019 r. (nawet przy założeniu, że przepisy przejściowe przewidują 2-letni okres na dopełnienie warunku ukończenia szkoleń).

Czas potrzebny na przeanalizowanie przedmiotowej materii, przygotowanie projektu, jego skonsultowanie, a także odpowiednie *vacatio legis* dające możliwość przygotowania się przez regionalne ośrodki polityki społecznej do zorganizowania odpowiedniej kadry szkolącej oraz faktycznej organizacji szkolenia uzasadnia przełożenie wejścia w życie przedmiotowej ustawy. Proponuje się, aby ustawa weszła w życie nie wcześniej niż 1 stycznia 2020 r.

Przepisy projektu ustawy określają zasady przyjmowania przez gminę programów usług społecznych, a także zasady realizowania tych programów przez Centra, należy jednak zwrócić uwagę na możliwość pojawienia się wątpliwości w stosowaniu przepisów ustawy z uwagi na brak zasad lub mechanizmów dotyczących źródeł ich finansowania, sposobu przekazywania środków i zasad ich zwrotu.

Wydaje się także, że projekt ustawy należy w niektórych kwestiach zmodyfikować i dopracować pod kątem legislacyjno-prawnym, np.: doprecyzowania wymaga kwestia opłaty za określone usługi społeczne (art. 43 ust. 2 projektu ustawy). Osoby zakwalifikowane wnoszą opłatę na rachunek bankowy Centrum, w wysokości i terminie ustalonym przez Centrum na podstawie programu usług społecznych, z tym że w przypadku niewniesienia opłaty wydaje się decyzję administracyjną o zwrocie opłaty. Decyzja określa wysokość należności z tytułu opłaty podlegającej zwrotowi oraz termin jej zwrotu. Skoro osoby zakwalifikowane mają obowiązek wnieść opłatę, to w przypadku jej niewniesienia nie mogą być zobowiązywane do jej zwrotu, a decyzja nie może określać wysokości zwrotu opłaty oraz terminu jej zwrotu. Konieczne jest również zastąpienie w treści przepisu wprowadzającego nowe zwolnienie od podatku (w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych – dodawany pkt 118a) wyrazu „usług” wyrazem „świadczeń”, co pozwoli zapewnić jego spójność z pozostałymi przepisami nowelizowanej ustawy podatkowej.

Ponadto, należy zauważyć, że samo brzmienie projektu ustawy oraz jego uzasadnienia powinno być na tyle precyzyjne, by nie budziło wątpliwości co do zakresu wprowadzanych zmian oraz ich skutków. Ponadto, w celu uniknięcia problemów interpretacyjnych, doprecyzowania w projektowanej ustawie wymaga kwestia poprawnej identyfikacji podmiotów tworzonych bądź przekształconych w Centra (np. ciągłość funkcjonowania dotychczasowego płatnika składek, jakim jest ośrodek, czy też nowy płatnik składek).

Reasumując, Rada Ministrów pozytywnie opiniuje prezydencki projekt ustawy o realizowaniu usług społecznych przez centrum usług społecznych (druk nr 3040), z powyższymi zastrzeżeniami.